

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] eodem modo in eis medium accipiatur? 2

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

*Virum medium eodem modo accipiatur in iustitia
distributiva, & commutativa?*

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod me-
dium eodem modo accipiatur in iustitia distri-
butiva, & commutativa. Vtraque enim sub iustitia
particulari continetur, ut dictum * est. Sed in om-
nibus temperantia, vel fortitudinis partibus accipi-
tur vno modo medium. Ergo etiam eodem modo
medium est accipiendum in iustitia distributiva, &
commutativa.

341
Inf ar 4.
cor. fi. 6.
2. d. 27. a.
3. cor. 6.
3. d. 33. q.
1. ar. 3. q.
2. co. Et
vir. 9. 1.
4. 13. ad 7.
* a. prat.

¶ 2 Præterea, Forma virtutis moralis in medio
consistit, quod secundum rationem determinatur.
Cum ergo vnius virtutis sit vna forma, videtur
quod in vtraque sit eodem modo medium acci-
piendum.

¶ 3 Præterea, In iustitia distributiva accipitur
medium, attendendo diuersam dignitatem persona-
rum. Sed dignitas personarum attenditur etiam in
commutativa iustitia, sicut in punitionibus. Plus e-
nim punitur qui percutit principem, quam qui per-
cutit priuatam personam. Ergo eodem modo accipi-
tur medium in vtraque iustitia.

SED contra est, quod Philosophus dicit in * 5. Ethic.
quod in iustitia distributiva accipitur medium se-
cundum geometricam proportionalitatem, in com-
mutativa autem secundum arithmeticam.

* 6. 3. 5.

RESPONDEO dicendum, quod sicut dictum
est *, in distributiva iustitia datur aliquid alicui
priuatæ personæ, in quantum id, quod est totius,
est debitum parti. Quod quidem tanto maius est,
quanto ipsa pars maiorem principalitatem habet
in toto. Et ideo in distributiva iustitia tanto plus
alicui de bonis communibus datur, quanto illa
persona maiorem habet principalitatem in com-
munitate. Quæ quidem principalitas in aristocra-
tica communitate attenditur secundum virtutem;
in oligarchica, secundum diuitias; in democratica
ie-

art. prat.

secundum libertatem, & in alijs aliter. Et ideo in iustitia distributiva non accipitur medium secundum æqualitatem rei ad rem, sed secundum proportionem rerum ad personas: ut scilicet sicut vna persona excedit aliam, ita etiam res quæ datur vni personæ, excedit rem quæ datur alij. Et ideo dicit *Philos. quòd tale medium est secundum geometricam proportionalitatem, in qua attenditur æquale non secundum quantitatem, sed secundum proportionem. Sicut si dicamus, quòd sicut se habent sex ad quatuor, ita se habent tria ad duo: quia vtrobique est sesquialtera proportio, in qua maius habet totum minus, & mediam partem eius. Non autem est æqualitas excessus secundum quantitatem: quia sex excedunt quatuor in duobus, tria verò excedunt duo in vno. Sed in commutationibus redditur aliquid alicui singulari personæ propter rem eius, quæ accepta est: ut maxime patet in emptione, & venditione, in quibus primò inuenitur ratio commutationis. Et ideo oportet adæquare rem rei: ut quanto iste plus habet, quàm suum fit, de eo quod est alterius, tantumdem restituat ei, cuius est. Et sic fit æqualitas secundum arithmeticam medietatem, quæ attenditur secundum parem quantitatis excessum: sicut quinque est medium inter sex & quatuor: in vnitatem enim excedit & exceditur. Si ergo a principio vterque habebat quinque, & vnus eorum accepit vnum de eo quod est alterius, vnus scilicet accipiens habebit sex, & alij relinquentur quatuor. Erit ergo iustitia, si vterque reducatur ad medium, ut accipiatur vnum, ab eo qui habet sex, & detur ei qui habet quatuor. Sic enim vterque habebit quinque, quod est medium.

Ad primum ergo dicendum, quòd in alijs virtutibus moralibus accipitur medium secundum rationem, & non secundum rem. Sed in iustitia accipitur medium rei. Et ideo secundum diuersitatem rerum, diuersimodè medium accipitur.

Ad

li. 5. Eth.
c. 3. à m.
10. 5.

Ad secundum dicendum, quod generalis forma iustitiæ est æqualitas, in qua conuenit iustitia distributiua cum commutatiua. In vna tamen inuenitur æqualitas, secundum proportionalitatem geometricam, in alia secundum arithmeticam.

Ad tertium dicendum, quod in actionibus, & passionibus conditio personæ facit ad quantitatem rei. Maior enim est iniuria, si percutiatur princeps, quam si percutiatur priuata persona. Et ideo conditio personæ in distributiua iustitia attenditur secundum se: in commutatiua autem, secundum quod per hoc diuersificatur res.

ARTIC. III.

342

Utrum materia utriusque iustitiæ sit diuersa?

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod materia utriusque iustitiæ non sit diuersa. Diuersitas enim materiæ facit diuersitatem virtutis, vt patet in temperantia, & fortitudine. Si ergo distributiua iustitiæ, & commutatiua sit diuersa materia, videtur quod non contineantur sub vna virtute, scilicet sub iustitia.

¶ 2 Præterea, Distributio, quæ pertinet ad iustitiam distributiua, est pecuniæ vel honoris, vel aliorum quorumcumque dispartiri possunt inter eos, qui communitate communicant: vt dicitur in * 5. Ethic. ** c. 2. cir. fin. 10. 5.* quorum etiam est commutatio inter personas adinuicem, quæ pertinet ad commutatiua iustitiam. Ergo non est diuersa materia distributiua, & commutatiua iustitiæ.

¶ 3 Præterea, Si sit alia materia distributiua iustitiæ, & alia materia commutatiua, propter hoc, quod differunt specie: vbi non erit differentia speciei, non debet esse materiæ diuersitas. Sed Philosophus * ponit vnâ speciem commutatiua iustitiæ, quæ tamen habet multiplicem materiam. Non ergo videtur esse multiplex materia harum specierum. *li. 5. Eth. ca. 2. ante med. 10. 5.*

IN contrarium est, quod dicitur in * 5. Ethicor. ** c. 2. cir. fi. 10. 5.* quod